

Максимович Іоан. Алфавит собраний, рифмами сложенный. От святых писаний и з древнихречений, на ползу всім чтущим, в правой вірі сущім...Чернігів, 1705.– 2° [9], 1–37, 38–49, 30, 32–37, 58–67, [1], 68–122, 122–130, 121, 132–140, [1] = 151 с.

Автор – Іоан Максимович (1651–1715), церковний та освітній діяч, архієпископ Чернігівський і Новгород-Сіверський з 1697 р., митрополит Тобольський і всього Сибіру з 1712 р., видатний український письменник, перекладач. Поетичні та прозові твори написані церковнослов'янською мовою з українізмами.

Склад видання: агіографічна силабічна поезія, створена за ідеологією, сюжетами та мотивами житійної літератури; постаті і події античної та середньовічної історії інтерпретовано у духовному і моральному вимірах. З присвятою царевичу Олексію Петровичу в прозі та віршах, віршованою присвятою царю Петру I, підписаною Іоаном Максимовичем.

Зображувальні матеріали: гравюри: форта (мідерит в вікіпедії мідьорит) з портретами в бароковій орнаментальній композиції (зображені історичні діячі від святих Ольги та Володимира до царя Петра I та царевича Олексія), 4 ілюстрації з 4 дощок. Заставки, кінцівки, ініціали, вилівні прикраси. Сторінки в рамках з однієї та двох лінійок.

Особливості примірника.

Лінійні розміри блока: 312 x 86 x 19мм.

Матеріали блока: папір початку XVIII ст. з літерними філігранями (зображення нечіткі, наприклад, арк. 114, 134). Папір вкладеного аркуша з філігранню «МФАГ» – Мединської фабрики А. Гончарова, початок XIX ст. (джерело 5, с. 54, №№ 380, 381).

Блок некомплектний: немає 6-ти з перших 9-ти нумерованих арк. та арк. 140.

Обріз жовтою фарбою.

Оправа початку XIX ст.: 319 x 93 мм, картон у шкірі, на кришках тиснення – орнаментальні та лінійні рамки; на корінці тиснення орнаментальні і текстове в орнаментальній рамці: «АЛФАВИТЬ».

Стан збереження блока та оправи задовільний; оправа відходить від блока.

Форзац: мармуровий папір.

Записи XVIII ст. півуставом, чорнилом на форзацних аркушах – вибірковий тематичний покажчик (три записи).

Бібліотечні записи ХХ ст. : на форзаці та вкладеному аркуші записи ХХ ст. олівцем – співробітника Державної бібліотеки ім. В. І. Леніна (тепер – РДБ) : «7-й экз.», «№ 205», «Пров. МК».

Додаткова інформація. За оцінкою сучасного дослідника, «...у ліпших своїх зразках І. Максимович піднявся до рівня найвидатніших українських поетів свого часу. Його бароко при цьому своєрідне: поет зчаста не виходить поза межі церковної літератури, хоча і по-своєму її модифікує, відтак його виходи в сучасність обережні й абстраговані, але мудрість його й талант безсумнівні» (джерело 7, с. 305).

Місцезнаходження: ХДНБ ім. В. Г. Короленка, фонд документних пам'яток, колекція українських стародруків. Шифр 816095, інв. №а 666445. Примірник інвентаризовано у ХДНБ 17.11.1964 р. Попереднє місце зберігання – книжковий фонд Державної бібліотеки ім. В. І. Леніна (тепер – РДБ).

Пам'ятка української літератури, вітчизняного друку початку ХVІІІ ст., книжкової графіки доби бароко.

Джерела

1. Енциклопедія історії України. – Т. 6. Ла–Мі. – Київ : Наукова думка, 2009. – С. 459–460.
2. Українські письменники : біо-бібліогр. слов. –Т. 1: Давня українська література (ХІ–ХVІІІ ст.). – [2-е] вид., перероб. – Харків : Прапор, 2005. – С. 410–413.
3. Журавльова С. «Алфавіт собраний, рифмамисложенный...» свт. Іоана Максимовича як явище агіографічної культури українського бароко : моногр. – Бердянськ : БДПУ, 2012. – 238 с.
4. Запаско Я. П., Ісаєвич Я.Д. Пам'ятки книжкового мистецтва: каталог стародруків, виданих на Україні. – Кн. 2. Ч. 1 (1701–1764). № 810.– Львів : Вища школа. Вид-во при Львів. ун-ті, 1984. – С. 21, 31.
5. Клепиков С. А. Филиграни и штемпели на бумаге русского и иностранного производства ХVІІ – ХХ в. / С. А. Клепиков. – М.: Изд-во Всесоюз. кн. палаты, 1959. – 306 с.
6. Ушкалов Л. Есеї про українське бароко. – Київ : Факт; Наш час, 2006. – С. 3, 249.
7. Шевчук В. Муза Роксоланська: українська література ХVІ–ХVІІІ ст. Київ: Либідь, 2005. – Кн.2. – С. 295–305.

Опис І. Я. Лосієвського.